

๒๒

กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง การยกย่องศิลปินผู้มีผลงานดีเด่น สาขาช่างฝีมือทำเกวียนในท้องที่ตำบลหนองกะป๋

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะป๋

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ภาพประกอบกิจกรรมสาธิตการทำเกวียนของนายแสน รุ่งเจริญ ที่หอประชุมสิริกิติ์
2. ภาพการนำวัวเทียมเกวียน, วัวเทียมไถ, วัวเทียมคราด ถวายงานฯ

สืบเนื่องจากในอดีต พื้นที่อำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบุรี ประชากรมีอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลัก โดยใช้แรงงานจากสัตว์ เช่น วัว ควาย เป็นกำลังสำคัญในการช่วยทำนาปลูกข้าว ซึ่งเป็นอาหารประจำชาติของพวกเราชาวไทย ส่วนอุปกรณ์ในการทำนาได้แก่ คันไถ คันคราด เกวียนเทียมวัว เกวียนเทียมควายฯ นั้น ใช้ไม้ชนิดต่าง ๆ ที่คัดเลือกแล้วเป็นวัสดุ และทำการตกแต่งเป็นเครื่องใช้ดังกล่าว ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ประกอบไปด้วย ความเชื่อ ความนิยม ของท้องถิ่น ซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ร่วมกัน เป็นอุปกรณ์การทำนาและได้สืบสานตกทอดกันมาหลายชั่วชีวิตแล้ว

ปัจจุบัน ด้วยความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้มีการนำเครื่องจักรกลมาเป็นต้นกำลัง มีการใช้อุปกรณ์เหล็กมาใช้แทนอุปกรณ์ที่ทำด้วยไม้ ทำให้ภูมิปัญญาวัฒนธรรมในการฝึกสัตว์ให้เชื่องจนสามารถเชื่อฟังและทำงานให้เราได้ หรือภูมิปัญญาวัฒนธรรมทางช่างฝีมือค่อย ๆ ลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำเกวียนเทียมวัว หรือเกวียนเทียมควายนั้น ปัจจุบันทั้งจังหวัดเพชรบุรีมีผู้ที่สามารถสร้างเกวียนสำเร็จครบทุกชิ้นส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำชาล้อเกวียน (ขาเกวียน) นั้น มีผู้ทำได้เพียง 2 ท่านเท่านั้น และ 1 ใน 2 ท่านนั้นคือ นายแสน รุ่งเจริญ อยู่บ้านโป่งสลอด ตำบลหนองกะป๋ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และความชำนาญในการทำชาล้อเกวียนเป็นพิเศษ โดยประวัติแล้ว นายแสน รุ่งเจริญ เรียนรู้การทำเกวียนตั้งแต่หนุ่ม จนถึงปัจจุบัน อายุกว่า 70 ปีแล้ว มีสถิติเคยทำชาล้อเกวียนสำเร็จไปแล้วหลายร้อยเล่ม ถือได้ว่านายแสน รุ่งเจริญ เป็นผู้ที่มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญในการทำเกวียนอย่างแท้จริง

สำหรับภูมิปัญญาการใช้วัวไถนา, ใช้วัวเทียมเกวียนนั้น ผมมีความสนใจมาก และช่วยให้การสนับสนุนหรือฟื้นฟูกิจกรรมดังกล่าวมาเป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจ จากผู้ที่มิ้วมีไถ มีเกวียน มาร่วมกิจกรรมกัน นับแต่มีการประกวดวัวเทียมไถสวยงาม ประมาณ 20 คู่ ปัจจุบันนี้เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2567 ที่สนามงานถนนต้นตาล ตำบลไร่สะท้อน มีวัวเทียมไถประกวดสวยงาม จำนวน 345 คู่

ส่วนวัวเทียมเกวียนนั้นจากในอดีตประมาณ 20 กว่าปี หาชมได้ยากนั้น ปรากฏว่าในงานแห่เทียนพรรษาถวาย วัดเขาปากช่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เคยมีจำนวนเกวียนมาร่วมแห่เทียนถึง 133 เล่มเกวียน อันนับว่าเป็นเอกลักษณ์พิเศษของจังหวัดเพชรบุรีแห่งเดียวในประเทศไทย และหนึ่งเดียวในโลก

ในการนี้มีการรวบรวมสมาชิกผู้ร่วมกิจกรรมดังกล่าว ตั้งเป็น “ชมรมอนุรักษ์วัวเทียมเกวียน วัวเทียมไถ แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดสมุทรสงคราม รวม 5 จังหวัด

ด้วยความสำคัญของเกวียนจังหวัดเพชรบุรี ที่เคยอำนวยความสะดวกในการเกษตร, การขนส่ง, การเดินทาง, การกีฬา และการประเพณีอื่น ๆ คณะกรรมการฯ โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี และสภาวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี ได้พิจารณาคัดเลือก “วัวเทียมเกวียน” เป็นมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี และได้เสนอคณะกรรมการส่งเสริม และรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ” พิจารณา โดยมีการส่งไปจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ จำนวน 193 รายการ

ผลการพิจารณาของคณะกรรมการส่งเสริม และรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบ ประกาศขึ้นบัญชี “วัวเทียมเกวียน จังหวัดเพชรบุรี เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ ปี พ.ศ. 2560” (โดยคัดเลือกได้ 18 รายการ จาก 193 รายการ ทั่วประเทศ) นับว่าเป็นที่น่าภาคภูมิใจมาก

อนึ่ง เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2560 ผมได้มีโอกาสนำวัวเทียมไถ วัวเทียมคราด และวัวเทียมเกวียน ไปถวายงานเบื้องพระพักตร์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งทรงนำคณะทูต 30 ประเทศ พร้อมคู่สมรสมาเยี่ยมชม ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พระองค์ท่านทรงมีพระราชปฏิสันถารสอบถามพร้อมนำคณะทูตเยี่ยมชมเป็นเวลานาน เป็นที่ปลาบปลื้มและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กับคณะพสกนิกร และสมาชิกชมรมฯ ที่ได้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาทและถวายงานอย่างสูงยิ่งของชีวิต

เนื่องด้วยในวันที่ 2 เมษายน เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพใน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์มรดกไทย” และจัดให้มีกิจกรรมการสืบสานอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย ในฐานะที่พระองค์ท่านทรงเป็น “องค์เอกอัครราชูปถัมภก มรดกวัฒนธรรมไทย” อันเป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่านจากปวงชนชาวไทย

จากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้เรียบเรียงเสนอมานี้ จะเห็นว่าวัวเทียมเกวียนของจังหวัดเพชรบุรีนั้น เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ขณะเดียวกันผู้ที่เป็นช่างไม้และทำขาล้อเกวียนได้นั้น ในท้องที่ตำบลหนองกะปุ

มีเพียง 1 ท่าน และก็สูงวัยแล้ว สมควรที่ทางราชการจะได้ให้การยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่
ผู้ที่มีฝีมือที่แท้จริง อันจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่สืบสานภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมต่อไป
อีกทั้งจักได้เป็นตัวอย่างในการทำความดี เพื่อเป็นแนวทางยึดถือของเยาวชนและประชาชนสืบไป อันเป็น
การอนุรักษ์สืบสานมรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรมของชาติ ให้มั่นคง และเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไปในอนาคต

จึงขอเรียนเสนอมาเพื่อขอได้โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายคังศักดิ์ สายอร่าม)

กรรมการและเลขานุการ ชมรมอนุรักษ์วีวเทียมเกวียน-วีวเทียมไถ แห่งประเทศไทย

โทร. 081-9061541

ประมวลภาพ การแสดงนิทรรศการ เกวียนเทียมวัวของจังหวัดเพชรบุรี
ในกิจกรรม แสดงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ปี พ.ศ. 2561
โดย นายสน รุ่งเจริญ ช่างไม้ผู้ทำเกวียน สาธิตการเจาะคุดมทำล้อเกวียน
ณ หอประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

นายวิชณุ เครื่องงาม รองนายกรัฐมนตรียืนกลาง นายวีระ ไรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (ซ้ายมือ) กำลังเยี่ยมชมเกวียนเทียมวัวของเมืองเพชร ในขณะที่ นายสน รุ่งเจริญ กำลังสาธิตการเจาะคุดมเกวียน เพื่อทำล้อเกวียน โดยมี นายคงศักดิ์ สายอร่าม (ขวามือ) ให้คำอธิบายในรายละเอียดต่าง ๆ

ท่านรองนายกรัฐมนตรี ท่านวิชญ์ เครื่องงาม ให้ความสนใจในส่วนประกอบของเกวียน แต่ละชิ้นเป็นอย่างมาก โดย นายคงศักดิ์ สายอร่าม ได้มีโอกาสตอบคำถามและอธิบายจนเป็นที่พอใจ

ส่วนหนึ่งของผู้ที่มาร่วมชมนิทรรศการและสอบถามข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยความสนใจอย่างยิ่ง

ถ่ายภาพร่วมกับผู้ที่มาสนใจเยี่ยมชม และสอบถามรายละเอียด

คณะบุคคลสำคัญที่ร่วมดำเนินการสนับสนุนการจัดแสดงนิทรรศการ
ณ หอประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ประมวลภาพการสาธิตการไถนา คราดนา และใช้วัวเทียมเกวียน ถวายงาน
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
วันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2560
ณ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ต.สามพระยา อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

สมาชิกชมรมอนุรักษ์วัวเทียมเกวียน - วัวเทียมไถ แห่งประเทศไทย กำลังนำวัวเข้าเทียมไถ
เทียมคราด และเทียมเกวียน เตรียมพร้อม รอรับเสด็จฯ

วัวเทียมเกวียน วัวเทียมไถ และวัวเทียมคราด เตรียมพร้อมรับเสด็จเพื่อถวายงานแล้ว

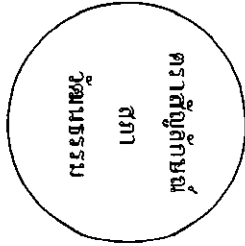
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงนำคณะทูตจากประเทศต่าง ๆ รวม 30 ประเทศ พร้อมคู่สมรส เยี่ยมชมวัวเทียมเกวียน
และทรงอธิบายให้คณะทูตได้เข้าใจ ซึ่งคณะทูตที่มาเยี่ยมชม ต่างให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

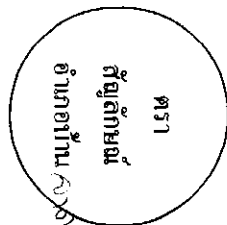
พระองค์ท่านทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ทรงเยี่ยมพระสรวล และทรงถ่ายภาพด้วยกล้อง ส่วนพระองค์

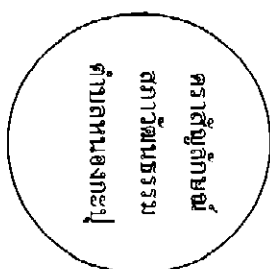
พระองค์ท่านทรงนำคณะทูตและคู่สมรส โยนกล้าซึ่งเป็นการทำนาแบบ “ข้าวนาโยน” เบื้องหน้าขบวนเกวียนที่เข้าแถวถวายงาน คณะทูตต่างให้ความสนใจเป็นอย่างมาก และมีกิริยา สนุกสนาน

สภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านลาด

อำเภอบ้านลาด

สภาวัฒนธรรมตำบลหนองกะปี่

ขอมอบเกียรติบัตร ให้แก่

นายแสน รุ่งเจริญ

ศิลปินดีเด่น สาขาการช่างฝีมือ (การทำภาควิชาในเมืองเพชร)

ขอชื่นชมคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โปรดดลบันดาล

ให้ท่านประสบความสำเร็จ ความเจริญ ตลอดไป

ในที่สุด ณ วันที่ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

นายอำเภอบ้านลาด

ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านลาด

ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลหนองกะปี่